Motion

1982/83: 2065

Elver Jonsson och Jan-Erik Wikström
Ökat antal utbildningsdagar för vapenfria tjänstepliktiga, m. m.

På grund av främst religiösa eller starkt ideella skäl vägrar varje år ett antal ungdomar att under sin värnpliktstid bära vapen. De kan därvid i stället erbjudas annan för samhället angelägen sysselsättning.

För innevarande budgetår har antalet tjänstgöringsdagar bestämts till högst 650 000, vilket beräknas medge grundutbildning av ca 2 000 och repetitionsutbildning av 1 000 vapenfria. Enligt AMS fortsätter antalet ansökningar om vapenfri tjänst att öka och det finns en eftersläpning i utbildningsbehov från föregående budgetår. AMS beräknar behovet av tjänstgöringsdagar under budgetåret 1983/84 till 800 000, vilket också förutsätts i styrelsens programplan för ekonomiskt försvar. Därmed skulle 2 700 kunna genomgå grundutbildning och 1 000 vapenfria fullgöra repetitionsutbildning.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett oförändrat antal utbildningsdagar för de vapenfria. De starka och initierade argument för en utökning av antalet utbildningsdagar som förts fram av AMS har följaktligen inte gjort intryck på regeringen.

Vi beklagar regeringens likgiltiga inställning i denna fråga. Som AMS framhållit medför det stora sociala olägenheter för de vapenfria och extra kostnader för samhället om den vapenfria tjänstgöringen fullgörs senare än vid 22 års ålder. Med regeringens förslag kommer väntetiderna efter beslutet i vapenfrinämnden att öka ytterligare.

Regeringens inställning till de vapenfrias möjligheter till utbildning är förvånande också mot den bakgrunden att man av arbetsmarknadsskäl är beredd att öka intagningen av övriga rekryter. Riksdagen bör enligt vår mening inte acceptera att gruppen vapenfria tjänstepliktiga på detta sätt kommer på undantag.

I sammanhanget bör erinras om att det nuvarande regeringspartiet för mindre än ett år sedan i riksdagen starkt argumenterade för en utökning till 700 000 utbildningsdagar för innevarande budgetår.

Med hänsyn till dels den stora efterfrågan på utbildning för vapenfria tjänstepliktiga, dels det arbetsmarknadspolitiska läget bör riksdagen besluta att antalet utbildningsdagar under nästa budgetår bör omfatta högst 750 000 tjänstgöringsdagar. Bruttokostnaden härför kan beräknas till storleksordningen 10 milj. kr. utöver budgetpropositionens förslag. Nettokostnaden torde dock bli väsentligt lägre. Bl. a. bör den föreslagna åtgärden kunna få en begränsande effekt på arbetslösheten.

Vi anser också att riksdagen bör ansluta sig till AMS förslag beträffande

ersättningen till bidragsberättigade utbildningsanordnare för utbildning av vapenfria. Det kan nämnas att anslaget under innevarande budgetår endast har medgivit ett bidrag om 2 500 kr. i bidrag per vapenfri till utbildningsanordnare. Som AMS framhåller föreligger det f. n. en uppenbar risk för att utbildningsanordnare med hänsyn till kostnadsutvecklingen inte har möjlighet att åta sig utbildning av vapenfria om inte beräkningsgrunden för utbildnings- och administrationskostnader höjs. Enligt vad vi inhämtat har f. ö. redan ett antal kommuner aviserat att man med nuvarande bidrag inte anser sig kunna ta på sig uppgiften som utbildningsanordnare för vapenfria tjänstepliktiga. Vi föreslår därför att ersättningen till bidragsberättigade utbildningsanordnare i enlighet med AMS förslag höjs till 4 000 kr. per vapenfri. Kostnaden härför kan beräknas till ca 3 milj. kr. utöver budgetpropositionens förslag.

Vi hemställer

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om antalet utbildningsdagar för vapenfria tjänstepliktiga och om bidragen till utbildningsanordnare för dessa.

Stockholm den 25 januari 1983

ELVER JONSSON (fp) JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp)